

LISA Keskkonnaagentuuri aruandele „ Ulukiasurkondade seisund ja kütmissoovitus 2015“.

Ettepanek hundi ja ilvese küttemise korraldamiseks 2015. aastal.

Koostajad: Peep Männil ja Marko Kübarsepp

Hundi ja ilvese asurkondade seisundi muutustest loe täpsemalt Keskkonnaagentuuri 2015. a ulukiseire aruandest

http://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/ulukiseirearuanne_2015.pdf lk 55-65.

1. HUNT

Populatsiooni täpsustunud seisund

Möödunud aasta seireandmete põhjal prognoosisime tänavu kevadel hundi arvukuse tõusu, mis tähendab alates aastast 2011 toimunud arvukuse languse pöördumist vastupidiseks. Prognoosisime, et möödunud aasta madalat kütmissurvet arvestades tõuseks arvukus isegi tavapärasest madalamate juurdekasvunäitajate korral 18-e pesakonnani Mandri-Eestis (aastal 2014 oli neid 16). Praeguseks on piisavalt tõestust leidnud, et arvukus on võrreldes eelmise aastaga suurenenud, kuid selle tõusu määra on piisava täpsusega veel ennastlik hinnata.

Praeguseks on küllaltki usaldusväärne informatsioon olemas 16 hundi pesakonna kohta, millest 13 asuvad Mandri-Eestis. Lisaks neile võib veel oletada kuni 13 pesakonna olemasolu (tabel 1), kuid suure tõenäosusega realiseeruvad neist siiski heal juhul vaid osa. Oletatavad on peamiselt need pesakonnad, kus eelmisel aastal oli hundikari ja kust küttemisandmetest lähtuvalt karja juhtemast ära ei kütitud, kuid kus tänavu kutsikate olemasolu kohta veel kindlad andmed puuduvad. Samas ei pruugi selle liigi bioloogilistest iseärasusest tingituna kõik olemasolevad sigimisüksused igal aastal järelkasvu produtseerida. Lisaks sellele eksisteerib ka hundi puhul aastaringse protsessina nii looduslik kui ka antropogeenne suremus. Seega tasub sedasorti ennustuste puhul pigem jääda ettevaatlikuks. Möödunud aasta 1. oktoobriks oli teadaolevaid pesakondi 9 ning oletatavaid 8.

Tabel 1. 2014. a seire, hundi tekitatud kahjustused ning teadaolevad ja oletatavad hundi pesakonnad maakonniti seisuga 09.10.2015 (kahjustuste andmed: Keskkonnaamet).

	Pesakondi 2014	Kütiti 2014	Kahjustused 1. maist 2015	Murtud+haava- tud lambad	Kahjustuste muutus vs 2014	Teadaolevad pesakonnad	Oletatavad pesakonnad
Harju	2	4	9	58	+	2	1
Hiiu	1	3	7	97	=	1	1
Ida-Viru	0	0	0	0	=	0	0
Jõgeva	0	0	2	30	+	0	1
Järva	1	0	11	76	+	1	1
Lääne	0	1	1	1	-	2	0
Lääne-Viru	0	0	5	27	+	0	1
Põlva	2	4	0	0	-	0	1
Pärnu	3	2	11	67	-	1	2
Rapla	1	3	14	108	+	1	2
Saare	2	8	18	155	=	2	1
Tartu	3	3	1	2	-	1	1
Valga	0	0	0	0	-	1	0
Viljandi	2	0	15	65	+	3	0
Võru	1	5	3	16	-	0	1
Valga-Võru eripiirkond	1	6	5	29	+	1	0
Kokku:	19	39	102	731	=	16	13

Ohjamise korraldamine

Sarnaselt eelnevate aastatega määratakse ka 2015. aasta hundi küttimislimiit maakondade kaupa. Maakondadest on kolmeks ohjamisalaks jaotatud Pärnumaa, kaheks ohjamisalaks vastavalt Järvamaa ning Tartumaa. Küttimiskvoot on jaotatud ohjamisalade vahel vastavalt soovitud arvukusnäitajate saavutamiseks ning ühtlasema levikupildi tagamiseks kogu mandri-Eestis.

Sarnaselt varasemate aastatega määratakse hundi küttimislimiit tuginedes vajadusele kahes osas. Limiidi esimene osa määratakse jahihooaja alguseks ning teine jahihooaja jooksul vastavalt kogunenud informatsioonile hundikarjade tegeliku arvu, leviku ja suuruse kohta ning limiidi esimese osa täitumusele. Limiidi teise osa määramise operatiivsuse huvides esitab Keskkonnaagentuur ettepaneku otse Keskkonnaametile ja teadmiseks Keskkonnaministeeriumile. Limiidi teise osa määramine erinevatele maakondadele võib toimuda sõltuvalt olukorrast eri aegadel.

Ohjamise olulisemaks ja peamiseks eesmärgiks on säilitada Mandri-Eestis 2016. aastaks ligikaudu 20 hundi pesakonna olemasolu koos populatsiooni ühtlase jaotumusega sobilike elupaikade vahel. Prioriteetsuselt tuleb ennekõike eelistada suuremaid loodusmaastikke asustavaid hundikarjasid tiheasustuspriirkondades asustavatele karjadele. Tänavuaastasest hundi arvukuse kergest tõusust hoolimata, kuid kohati suhteliselt ebaühtlasest levikupildist tingituna tuleks sarnaselt möödunud aasta limiidi esimese osa jaotusel tegutseda pigem ettevaatusprintsibiist lähtuvalt.

Küttimiskvoodi suurus ja jaotus

Küttimiskvoodi I osa suuruse ja ruumilise jaotuse aluseks on võetud populatsiooni muutuse prognoos, teadaolevate ja oletatavate pesakondade paiknemine, kahjustuste suurus ja levik ning muutused looduslikus toidubaasis (sh sigade Aafrika katku mõju).

Küttimislimiidi esimese osa suuruseks pakutakse esimeses osas 74 isendit ning selle jaotus maakonniti või ohjamispiirkonniti on toodud tabelis 2.

Tabel 2. Hundi küttimislimiit maakonniti ja ohjamispiirkonniti. Punasega on märgitud piirkonnad, kus hundi ei kütita.

Maakond/ ohjamispiirkond	Kvoot	Jahipiirkond	Soovitus maakonnasiseseks jaotuseks
Harju	8	Kõik jahipiirkonnad, va. <i>Aegviidu, Kahala, Maapaju, Nahe ja Põhja-Kõrvemaa</i>	<i>Eelistatult maakonna lõuna- ja lääneosa kahjustuspiirkonnad</i>
Hiiu	4	Kõik jahipiirkonnad	
<i>Ida-Viru</i>	<i>0</i>	<i>Kõik jahipiirkonnad</i>	
Jõgeva	2	Kõik jahipiirkonnad, va. <i>Põitsamaa Umbusi jahiala</i>	<i>Eelistatult maakonna põhjaosa kahjustuspiirkonnad</i>
Järva 1	3	Alliku, Ambla, Anna, EPT, Jäneda, Järva-Jaani, Lehtse, Lööla, Kõrvemaa, Väatsa	
Järva 2	3	Esna, Imavere, Jüriöö, Kabala, Kirna, Koeru, Koigi, Oisu, Pärnu ja Türi	
Lääne	4	Kõik jahipiirkonnad	
Lääne-Viru	2	Kõik jahipiirkonnad	<i>Eelistatult maakonna lääneosa kahjustuspiirkonnad</i>
Põlva	2	Kõik jahipiirkonnad	
Pärnu 1	3	Massiaru, Tali, Orajõe, Nõmme	
<i>Pärnu 2</i>	<i>0</i>	<i>Kilingi-Nõmme, Kullipesa, Ora, Rahnoja, Surju, Tahkuranna, Tihemetsa ja Tori-Sindi ning Kurgja Pärnu jõesel lõunasse jääv osa</i>	
Pärnu 3	4	Kõik ülejäänud Pärnumaa jahipiirkonnad	<i>Eelistatult maakonna edelaosa kahjustuspiirkonnad</i>
Rapla	8	Kõik jahipiirkonnad	<i>Eelistatult maakonna loodeosa kahjustuspiirkonnad</i>
Saare	10	Kõik jahipiirkonnad	
Tartu 1	2	Elva, Kambja, Konguta, Kärevere, Laeva, Nõgiaru, Nõo, Puhja, Rannu, Sangla, Tähtvere, Vahelaane, Ülenurme	
Tartu 2	2	Amme, Alatskivi, Haaslava, Järvselja, Kastre, Luurja, Meeksi, Tammistu, Võnnu	
Valga	2	Kõik jahipiirkonnad, va. <i>Laatre ja Lüllemäe</i>	
Viljandi 1	6	Holstre, Karksi, Kärstna, Lilli, Nuija, Suislepa, Tarvatu ja Vambola	
<i>Viljandi 2</i>	<i>0</i>	<i>Abja, Halliste, Heimtali, Kaansoo, Kolga-Jaani, Kõo, Lahmuse, Leie, Lembitu, Mõisaküla, Paistu, Polli, Pärn-Metsküla, Suure-Jaani, Rimmu, Tännassilma, Tääksi ja Viiratsi</i>	
Võru	3	Kõik jahipiirkonnad, va. <i>Antsla, Linda, Sõmerpalu ja Urvaste</i>	
Valga-Võru eripiirkond	6	Antsla, Linda, Sõmerpalu, Urvaste, Laatre ja Lüllemäe	
Kokku	74		

Küttimisettepaneku koostamisest (12.10.2015) kuni oktoobri lõpuni Keskkonnaameti erilubadega kütitud isendite arv lahutatakse tabelis toodud kvoodist maha.

Muud piirangud ja põhjendused

Pärnu- ning Viljandimaa hundi küttimise piirangualad on seotud peamiselt hundi rakendusuuringute jätkuva aktiivse läbiviimisega nimetatud aladel. Piirangualade eesmärgiks on ennekõike tagada uurimisaluste sigimisüksuste võimalikult minimaalne häirimine koos lokaalasukonna sotsiaalse struktuuri säilitamisega.

Ida-Harjumaa piiranguala peamiseks eesmärgiks on soodustada hundi levikupildi ühtlustumist ning levikut idapoolsetesse maakondadesse ning suunata küttimist kahjustuspiirkondadesse.

Jahti on keelatud pidada telemeetriliste märgistega varustatud huntidele ning nende gruppidele, kes viibivad ajutiselt väljaspool selleks eelnevalt kehtestatud piirangualasid.

2. ILVES

Küttimiskvoodi suurus ja jaotus

Ilvese populatsiooni seisund on paranemas ning prognoosime tänavu vähemalt 70 - 75 pesakonna olemasolu. Sellega oleks täidetud suurkiskjate tegevuskavas määratud erakorraline miinimumarvukus (ajutiselt 30 % alla 100 pesakonna). Erinevate huvigruppide arvamusi arvesse võttes võiks määrata tagasihoidliku küttimiskvoodi, mille täitmise korral suureneks ilvese arvukus jätkuvalt ca 15 % aastas ehk siis aastaks 2006 tasemele 80-85 pesakonda.

Selle eesmärgi täitmiseks oleks ilvese, aga ka metskitse asustustihedusi ja nende muutusi arvestades mõistlik küttida siiski veel vaid ainult osades maakondades ja seda järgnevas mahus:

Maaond	Limiit
Harju	3
Hiiu	0
Ida-Viru	2
Jõgeva	3
Järva	0
Lääne	0
Lääne-Viru	3
Põlva	2
Pärnu	3
Rapla	2
Saare	0
Tartu	0
Valga	0
Viljandi	0
Võru	0
Kokku:	18

Tavapärasest praktikast, kus ilvese limiit antakse ühes osas, peaks tänavu erandi tegema Läänemaa Vormsi jahipiirkonnale. Vormsi saar on enamuse ajast ilvese jaoks mandrist isoleeritud, samas on saar kordades väikesem, kui ühe ilvese koduterritorium Mandri-Eestis. Möödunud aastal kütitati saarel 2 ilvest, neist üks täiskasvanud poeginud emasloom. Lisaks sellele viidi saarelt üks alla-aastane isend Poola. Kuna praeguseks ei ole piisavalt teavet, milline on ilvese olukord saarel, peaks küttimise vajaduse ja mahu otsuse tegema asjaolude selgudes (jäljevaatlused lumel).